

Kooperatifin ana faaliyet konusu dışında işlem yapması durumunda Kurumlar Vergisi mükellefiyeti

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	51421814-125[4-2014/107]-105
Tarih	26.05.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

DENİZLİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 51421814-125[4-2014/107]-105

26/05/2015

Konu : Kooperatifin ana faaliyet konusu dışında işlem yapması durumunda Kurumlar Vergisi mükellefiyeti

..... Vergi Dairesi Müdürlüğünün 28.0..2014 tarih ve sayılı yazısı ekinde alınan ilgide kayıtlı özelge talep formunuzda, kooperatifinizin ortaklarının sulama suyu ihtiyacını sağladığı, sulama ve ortak aidatı dışında başkaca bir geliri olmadığı, kurumlar vergisi ve KDV yönünden mükellefiyet kaydı bulunmadığı bildirilerek kooperatifinizin asıl faaliyet konusu olan sulama dışında ana sözleşmesindeki kırsal turizm ortaklarınıza ve yakınlarına sosyal faaliyetlerde bulunmak amacıyla hazineye ait yeri çay bahçesi, lokanta, piknik alanı ve benzeri faaliyet konularında işletmek istediğiniz belirtilerek kurumlar vergisi ve KDV mükellefiyeti yönünden durumunuzun ne olacağı hususunda bilgi verilmesi istenilmiştir.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında kooperatifler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış, aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde, tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklar ile iş görülmesine ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatiflerin kurumlar vergisinden muaf olduğu, hüküm altına alınmıştır.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "4.13. Kooperatifler" başlıklı bölümünde muafiyet şartları detaylı olarak açıklanmış, takip eden bölümlerde ise ortak dışı işlemler kooperatif türlerine göre ayrıntılı olarak örneklendirilmiş olup "4.13.1.4. Sadece ortaklarla iş görülmesi" başlıklı bölümünde de;

"Kooperatifler ortaklarının belirli ekonomik çıkarlarının ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarının sağlanıp korunmasını amaçladıkları için faaliyetin normal olarak sadece ortaklarla sınırlı olması gerekmektedir. Bu nedenle, bir kooperatifin kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmesi için ana sözleşmesinde sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hüküm bulunması ve fiilen de bu hükme uyulması gerekmektedir.

Ortak dışı işlemler, sadece ortak olmayanlarla yapılan işlemleri değil, ortaklarla kooperatif ana sözleşmesinde yer almayan konularda yapılan işlemleri de kapsamaktadır."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Kooperatifçe yapılan bir işlemin ortak içi işlem olarak dikkate alınabilmesi için; işlemin kooperatifin faaliyet amacına, diğer bir ifadeyle, kooperatifin ana sözleşmesinde belirtilen uğraşı konusuna dahil olması ve faaliyet amacına dahil olan işin münhasıran kooperatif ortağıyla yapılması gerekmektedir.

Buna göre, asıl faaliyet konusu ortaklarının tarımsal sulama ihtiyacını karşılamak olan kooperatifinizin ana sözleşmesinde yer alan, ancak asıl faaliyet konusu dışında kalan kırsal turizm ile ortaklarının ve bunların yakınlarının sosyal faaliyetlerinde kullanılmak üzere hazineye ait kargir bina ve arsasının çay bahçesi, lokanta, piknik alanı ve benzeri faaliyet konularında işletilmesi, muafiyet şartlarından biri olan "sadece ortaklarla iş görülmesi" şartının ihlali sayılacağından ortak dışı işlem olarak değerlendirilecek olup, söz konusu faaliyetlere başlanıldığı tarihten itibaren gerek sulama ve gerekse çay bahçesi, lokanta vb. işletmecilik faaliyetleri nedeniyle kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekecektir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17/1 inci maddesinde; Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek

kuruluşları, siyasî partiler ve sendikalar, kanunla kurulan veya tüzelkişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları, kamu menfaatine yararlı dernekler, tarımsal amaçlı kooperatifler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların:

a) İlim, fen ve güzel sanatları, tarımı yaymak, ıslah ve teşvik etmek amacıyla yaptıkları teslim ve hizmetleri, ile kanunun aynı maddesinin 4/h bendinde; ziraî amaçlı su teslimleri ile köy tüzel kişiliklerince köyde ikamet edenlere yapılan ticarî amaçlı olmayan perakende içme suyu teslimleri kamu kuruluşları, tarımsal kooperatifler ve çiftçi birliklerince yapılan arazi ıslahına ait hizmetler, katma değer vergisinden istisna tutulmuştur.

Bu nedenle yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde, kooperatifinizce yapılan zirai amaçlı su teslimlerinin Katma Değer Vergisinden istisna tutulması, ancak çay bahçesi lokanta vb. faaliyetleriniz katma değer vergisine tabi olduğundan katma değer vergisi mükellefiyetinizin tesis edilmesi gerekecektir.

Bilgilerinize rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026